

Asuntoauto ja -vaunu

Matkakoti ja työpiste tien päällä

Asuntoautoilu ja -vaunuilu alkoi kiinnostaa ihmisiä enemmän korona-aikaan, kun ei päässyt matkustamaan rajojen ulkopuolelle. Niissä asuminen on myös ollut kiinnostuksen aihe monelle.

Oli tarve sitten millaiselle käytölle tahansa, tuntuu asuntoauto ja -vaunukauppa käyvän. Kävimme tutustumassa Caravan 2023 messuihin, jossa nähtävillä oli monenlaista, monen kokoista ja hinnaista menopeliä. Tutustuimme niihin sisäilma-asiat ja käytännöllisyys mielessämme. Näissä kulkuvälineissä vietetään kuitenkin matkalla tai mihin käyttötarkoitukseen ajoneuvo onkaan tarkoitettu, pitkiä aikoja sisätiloissa.

Uusien autojen ja vaunujen sisäilma

Uutta autoa tai vaunua hankittaessa on hyvä kiinnittää huomiota käytettyihin materiaaleihin. Uusista materiaaleista emitoituu (haihtuu) alkuun aina haihtuvia orgaanisia yhdisteitä eli VOC-päästöjä oman aikansa ja se, kuinka paljon niitä haihtuu, riippuu mm. paljon käytetyistä materiaaleista sekä ajoneuvon ilmanvaihdosta.

Tyypillisimmin runsas muovipinnoitteiden käyttö lisää VOC-päästöjä ajoneuvon sisätiloihin. Mutta aina tilanne ei ole kuitenkaan noin. Laadukkaat materiaalit emitoivat vähemmän VOC-yhdisteitä kuin halvemmat materiaalit, olivat ne mitä materiaalia hyvänsä. Tekstiileistä voi emitoitua myös runsaasti VOC-yhdisteitä sisäilmaan, mikäli niissä on käytetty tekstiilien palosuojaa tai lianhylkimiskemikaaleja.

Uutta ajoneuvoa itselle valittaessa onkin hyvä ensimmäiseksi luottaa omaan nenäänsä. Mikäli sisätiloissa on voimakas kemikaalimainen haju, on hyvä miettiä, pystyykö sellaisella mat-

Kuvat: Karolina Viitamäki

Vaaleat pinnat lisäävät tilan tuntua, mutta ovat samalla arempia lialle.

koja tekemään. Saati asumaan tiloissa, jos käyttöä on paljon vuodessa.

Ilmanvaihto

Ajoneuvojen ilmanvaihto tapahtuu lähtökohtaisesti painovoimaisesti ikkunoiden ja kattoluukkujen kautta. Uudemmissa asuntoautoissa ikkunoiden tiivisteissä on pienet reiät, joista korvausilma tulee sisätiloihin. Näitä reikiä ei saakaan koskaan tukkia esimerkiksi paksuilla verhoilla. Ajoneuvoihin on saatettu asentaa paikoin myös kiinteitä ilmanvaihtoventtiileitä, joita ei myöskään saa koskaan peittää.

Hyvä ilmanvaihto on tärkeä ominaisuus tällaisissa ajoneuvoissa. Pienessä tilassa voi olla useampi henkilö yhtä aikaa, tehdään ruokaa, käydään mahdollisesti suihkussa jne. Kosteuskuormaa sekä hiilidioksidia kerääntyy sisätiloihin ja ne pitäisi saada johdettua hallitusti ulos. Yleensä tämä tapahtuu ikkunoita tai kattoluukkuja avaamalla.

Korkea kosteuskuorma on haitallinen myös ajoneuvon rakenteille, aivan niin kuin kiinteistöillekin. Tämä on hyvä muistaa. Korkea hiilidioksidipitoi-

suus taas aiheuttaa päänsärkyä ja tekee uupuneen olon.

Monessa uudemmassa autossa ei ollut nähtävillä wc- ja suihkutilassa muuta reittiä ilmanvaihdolle kuin pieni ikkuna. Sitä onkin muistettava avata sitten ainakin suihkun jälkeen, jotta kosteuskuorma ohjautuu hallitusti ulos eikä siirry asuintiloihin. Ikkunoita tai kattoluukkuja tulee avata myös silloin, kun laitetaan ruokaa.

Wc:ssä on yleensä ikkuna tai kattoluukku, jonka avulla tilan ilmanvaihtoa voidaan tehostaa.

Kiinnitä myös näihin asioihin huomiota

Ajoneuvoa valitessa on hyvä arvioida pintojen, istuinten ja petien puhtaana pidettävyyttä. Millaista materiaalia ne ovat? Onko pinta helppo puhdistaa, jos se likaantuu tai sisälle tullaan kuraisilla kengillä? Kestääkö materiaali käsittelyä ja puhdistusaineita?

Käytettyihin väreihin on myös kiinnitettävä huomiota. Jos yleisilme, tekstiilit ja pinnat ovat vaaleita, tuntuu pienikin tila avarammalta. Vaaleat pinnat ovat arempia lialle, mutta iso vaikuttava tekijä on juuri materiaali ja puhtaan pidettävyyden. Tummat pinnat ovat armeliaampia liian suhteen, mutta tekevät helposti pienestä tilasta ahtaamman oloisen.

Säilytystilaa tarvitaan aina, oli kyseessä lyhyt matka tai pidempiaikainen asuminen. Monissa uusissa ajoneuvoissa tätä ei havaintojen perusteella ole tarpeeksi mietitty. Mihin kengät laitetaan, mihin ulkovaatteet? Etenkin talvisin. Mihin tarpeelliset ulkokalusteet, mahdolliset liikuntavälineet? Mihin laitetaan 4-henkisen perheen käyttövaatteet ja tarvikkeet? Miten ja missä kuivatetaan kastuneet vaatteet? Onko keittiön käytettävyyden toimiva, onko laskutilaa tarpeeksi, mihin astiat ja ruuan valmistuksessa käytettävät tarvikkeet mahtuvat? Asuntovaunuissa on enemmän tilaa niin säilytykseen kuin oleskeluunkin. Hyvin suunnitelluissa matkailu- ja retkeilyautoissa säilytystarvetta on osattu myös ottaa huomioon.

On monta asiaa mitä käytettävyyden kannalta on hyvä pohtia ennen ostopäätöstä ja valita se, jonka ratkaisut sopivat parhaiten tarpeisiinne.

Tummat värit luovat pienemmän tilan tunteen.

Karollina Vitamäki

Ruuanlaittoa helpottaa, mikäli laskutilaa on tarpeeksi.

Jos mielessä onkin käytetyn hankinta

Usein ensimmäiseksi kulkuneuvoksi hankitaan käytetty, ja testaillaan, onko itsestä karavaanariksi tai pienessä tilassa asujaksi.

Käytetyn hankinnassa on tärkeintä luottaa omaan nenään. Käytetyissä voi olla mahdollisia kosteus- ja mikrobivaurioita, ja usein viitteen saa jo hajuista. Aina näin ei kuitenkaan ole, kannattaa myös tarkastaa ajoneuvo hyvin. Näkyykö jossain kosteus- tai valuma jälkiä? Miltä saumat näyttävät? Onko niissä rapautumista, sammalkasvua tai irtoilua? Antavatko lattiat tai seinät periksi, kun niitä painelee? Etenkin asuntovaunuissa takaosat voivat olla vaurioituneet ja pinnat antavat tällöin selvästi periksi. Myös wc:n/suihkutilan lattia on voinut saada kosteutta, jos putkistoissa on vuotoa. Kosteusmittauksen voi myös teettää, mutta tulee muistaa, että niissä eivät vanhat, kuivuneet vauriot näy.

Käytettyjen ajoneuvojen ikähaitari on yleensä suuri ja ilmanvaihtotavat voivat riippua ajoneuvon iästä ja varustuksesta. Vanhemmissa ajoneuvoissa voi olla kiinteitä ilmanvaihtoventtiileitä ja lisäksi ikkunoissa valittavissa tuuletusasento, jolloin ne saa vähän raolleen ilmanvaihdon parantamiseksi. Ikkunaa ei tarvitse avata kokonaan kuin suuremman kuormituksen ajaksi, esim. suihku, ruuanlaitto tai paljon väkeä samaan aikaan. ▢

Asuntoautoissa isoin tavaransäilytystila on yleensä takatalli. Tällin käytettävyyttä voi parantaa erilaisilla hyllyratkaisuilla.

Autojen säilytystiloissa oli isoja eroja. Osassa ei auton takaosassa ollut kuin yksi hylly. Tässä autossa säilytystilaa oli hyvällä suunnittelulla saatu järjestettyä mukavasti.